

HERINNERINGEN AAN WIJLEN DOKTER A. DE WEVER TE NUTH

door L. H. GRÉGOIRE

Omstreeks 1935 besloot ik mij meer intens te verdiepen in de botanie en te trachten een herbarium op te bouwen van enigszins wetenschappelijke waarde. Ik was hiertoe reeds meerdere malen aangespoord door wijlen Rector Jos Cremers, toen voorzitter van het Genootschap.

Al spoedig kwam ik voor de moeilijke opgave te staan om fouten in mijn determinaties te vermijden. Ik vroeg dan ook aan de Rector of hij soms iemand wist, die mij hierbij zou kunnen en willen bijstaan. Deze verwees mij naar Dr. de Wever te Nuth, maar voegde erbij, dat het niet zeker was of deze dat zou willen doen. Ik schreef Dr. de Wever daarop een brief, waarin ik hem mijn moeilijkheden voorlegde en verzocht om mij zo mogelijk te willen helpen. Hierop kreeg ik echter geen antwoord!

Ik overlegde opnieuw met Rector Cremers en deze zou persoonlijk nog een poging wagen. Dit had in zoverre succes, dat ik *af en toe* wel eens wat mocht vragen onder toezending van voor mij dubieus materiaal.

Ik was toen net bezig met een studie over het geslacht *Salix* (Wilg) en stuurde wat materiaal op, hetgeen blijkbaar in goede aarde viel; er waren enkele bastaarden bij, die tamelijk zeldzaam waren. Maar alvorens hierop in te gaan, verzocht Dr. de Wever mij om een lijst over te leggen van alle planten, die ik tot dan toe gevonden had in de streek Voerendaal-Kunrade-Ubachsberg, wat ik terstond deed.

Op deze lijst kwam o.a. de naam *Corrigiola litoralis* (Riempjes) voor. Mij werd verzocht om mijn gedroogd exemplaar op te sturen. Het bleek, dat mijn determinatie fout was en moest zijn *Valerianella*

olitoria (Veldsla), welke enigszins op Riempjes lijkt; volgens Dr. de Wever *kon* deze laatste in het betreffende gebied niet voorkomen.

Ik was hierover zeer verbaasd, want ik verkeerde nog in de waan, dat elke plant op elke plek zou kunnen groeien. Ik had toen nog nooit van „plantengemeenschappen” gehoord, die aan bepaalde „biotopen” gebonden zijn.

Kort daarop verzocht hij mij, om in de omgeving van de „Schone Grub” te Rijckholt eens te gaan speuren naar *Euphorbia amygdaloides* (Amandelwolfsmelk) en, zo ik ze vond, een of twee gezonde exemplaren met wortel en al uit te graven en hem toe te zenden. Nadat ik dit had gedaan, kreeg ik een dankbrief met aan het slot de zin: „Nu kunt U mij voortaan alles vragen”. Blijkbaar had hij mij geëxamineerd en was ik geslaagd! Dit gaf mij de moed om hem te vragen, of ik ook eens een bezoek mocht komen brengen aan zijn tuin, waarover ik reeds veel goeds had gehoord. Maar hij antwoordde, dat hij ziekelijk was en ook weinig tijd had en haast niemand meer kon ontvangen.

Enige tijd later kreeg ik het verzoek om mej. van de Geyn, destijds conservatrice van het Natuurhistorisch Museum, te willen helpen met het volgende: op een hoge muur van de firma Hahmes, gelegen aan de zijde van de Minderbroedersberg te Maastricht, groeide een groepje van een zeer zeldzame plant, t.w.: *Hieracium amplexicaule* (Stengelomvattend Havikskruid), die toen nog voor zover bekend nergens anders in Zuid-Limburg zou zijn gevonden. Dit was verwonderlijk, omdat ze op de muur wel bloeide, dus vermoedelijk ook zaad zette. Dr. de Wever wilde nu deze plant gaarne geplaatst zien in de museumtuin, omdat hij vermoedde, dat de planten in de voegen van die muur te weinig voedsel kregen, daardoor geen kiemkrachtig zaad konden vormen en op de duur voor goed zouden verdwijnen.

De firma Hahmes, met welke hij uiteraard zakenrelaties onderhield, zou zorgen voor een grote ladder en het ging er nu om enkele exemplaren zodanig uit

Hieracium amplexicaule (Stengelomvattend Havikskruid)

(foto dr. P. J. van Nieuwenhoven)

de steenvoegen te peuteren, dat de wortels niet beschadigd werden en daarvoor verzocht hij mij te willen zorgen.

De operatie gelukte uitstekend, niet slechts doordat de planten in de museumtuin goed aansloegen, maar vooral ook, dat ze daar kennelijk wel goed zaad vormden wat zich demonstreerde, doordat na enkele jaren in het zg. „Jekerkwartier” (omgeving Natuurhistorisch Museum, waarlangs de Jeker stroomt) tientallen van deze planten op de oude stadsmuren o.a. van Klein- en Lang Grachtje, Looiersgracht, Nieuwenhofstraat enz. te voorschijn kwamen.

Hierdoor kwamen wij beiden (mej. v. d. Geyn en schrijver dezes) blijkbaar in zijn bijzondere gratie, want wij werden uitgenodigd om hem persoonlijk te bezoeken, wat wij zeer gaarne deden.

En zo kwam ik dan eindelijk van aangezicht tot aangezicht te staan met de man, van wie ik mij een voorstelling had gemaakt van een enigszins excentriek iemand, mensenschuw en gesloten.

Doch dat is mij bijzonder meegevallen. Hij was een deftige oude heer, voorkomend en vriendelijk, maar hij was, zo deelde hij ons mede, al geruime tijd sukkelend, erg bezet door zijn beroep en dus gedwongen om bij het aanknopen van nieuwe relaties zeer selectief te werk te gaan. Na het morgenspreekuur en het afleveren van de medicamenten aan zijn patienten ging hij er, na het diner, vrijwel iedere geschikte dag op uit om zijn geliefde planten op te sporen, te determineren en te drogen. Vroeger per sjees en koetsier, later met auto en chauffeur.

Op deze manier heeft hij het „De Wever-herbarium” weten op te bouwen, dat het belangrijkste is geworden, dat ooit in Limburg is bijeen gebracht. Het is nu al tientallen jaren geleden, tezamen met een fraaie collectie plantenfoto's, een schat van aantekeningen en een zeer waardevolle bibliotheek, door hem aan het Natuurhistorisch Museum in Maastricht geschenken.

Hij vond het ellendig, dat zijn ziekte hem later belette om nog op stap te gaan en hij was erg dankbaar, als men hem wilde helpen bij het af en toe controleren

van de vele belangrijke groeiplaatsen, die hij op zijn tochten had ontdekt. Hij beklagde er zich over, dat met name de onderwijzers, waarvan hij vroeger veel medewerking had ondervonden „in de moderne tijd bijna uitsluitend nog interesse toonden in sport en politiek”.

In ieder geval mochten wij dus zijn unieke botanische tuin bewonderen en bovendien kreeg schrijver dezes een 10-tal prachtige soorten *Sempervivum* (Huislook) cadeau, waarvan ik zo lang ik een tuintje tot mijn beschikking heb gehad, heb mogen genieten.

Ik wil hem dan ook thans herdenken in grote bewondering en genegenheid.

In overleg en met toestemming van mijn latere vriend Dr. S. J. Dijkstra uit Heerlen geef ik hierbij ook nog enige van diens herinneringen en belevenissen met Dr. de Wever weer.

Dr. Dijkstra was op latere leeftijd naar Heerlen gekomen, was daar in de veertiger jaren werkzaam aan het Geologisch Bureau en in zijn vrije tijd zeer druk bezig met de bestudering van de Limburgse flora. Ook hij had al spoedig van Dr. de Wever gehoord en probeerde contact met hem op te nemen, ofschoon de heer van Rummelen hem al had gezegd, dat dit niet makkelijk was en dat de Wever, als hij eenmaal beet had, niet ophield met vragen. Opgemerkt moet worden, dat dit in de periode was dat de Wever tengevolge van zijn ziekte al niet meer zelf erop uit kon trekken, maar wel nog uitermate veel belang stelde in de floristiek.

Het contact kwam tot stand, nadat Dr. Dijkstra hem een overdruk had gestuurd over *Scorzonera humilis*, tot dan toe slechts bekend van de Veluwe. Althans hij kreeg als antwoord: „Dank U, die hebben wij in Limburg niet”! Sindsdien kwam de correspondentie aardig op gang, soms 3 brieven per week, over en weer; zij hadden beiden een vaak onleesbaar handschrift!!

Na verloop van tijd werd Dr. Dijkstra verzocht om persoonlijk te komen kennis maken. Deze gaf hier-

aan gehoor en typeert Dr. de Wever als „een aardige man met een pracht tuin”.

Dr. Dijkstra kreeg toen een havikskruid (*Hieracium baubini*) te zien, dat nog niet zo lang in Nederland bekend was en antwoordde daarop, dat hij die plant al „vrij algemeen” gevonden had en zelfs een afwijking, die later door hen beiden als *H. baubinii* x *H. pilosella* (Muizenoor) werd gedetermineerd. Kort daarop had Dr. Dijkstra de euvels moed te zeggen, dat nabij Brunssum het Weidehavikskruid (*H. pratense*) stond en daar vlak in de buurt ook Muizenoor (*H. pilosella*) zodat kans op bastaardering van deze beide aanwezig was.

Dr. de Wever lachte hem uit, aangezien hij dit voor onwaarschijnlijk hield, waarop Dr. Dijkstra, hierdoor geprikkeld, beweerde: „Welnu, ik zal hem morgenavond nog gaan zoeken en breng U dan een levend exemplaar; het zal wel wat laat worden, omdat ik eerst na kantoortijd (6 uur) op stap kan gaan”. Dr. de Wever begon toen wel terug te krabben: „ik ben om 9 uur al op bed, maar mocht U later komen leg de plant dan maar bij de regenton”. Dr. Dijkstra ging per fiets naar Brunssum, vond inderdaad de bedoelde bastaard, reed door naar Nuth, maar daar het later dan 9 uur was legde hij de plant bij de put en deed een briefje in de bus.

Wegens het steeds meer verergeren van zijn ziekte kon dokter de Wever zich toen al niet meer realiseren wat het in die tijd (oorlog 1940-1945) betekende om zo'n opdracht uit te voeren op een versleten fiets, met zo mogelijk nog erger versleten banden. Er volgden dan ook nog talrijke verzoeken, waaraan Dr. Dijkstra zoveel als in zijn vermogen lag heeft voldaan ter wille van de zieke dokter de Wever en ten dienste van de botanische wetenschap.